

контрольних функцій на функції управління на прикладі контролюючих органів Автономної республіки Крим з застосуванням нової методології детально охарактеризовані та структуровані особливості виконання їх контрольних функцій, тобто дозволяючи виділити повну більшість об'єктів контролю і пов'язати їх з відповідними контролюючими органами. Виділена більшість є повним та має ієрархічну структуру. Таким чином, визначені структуровані особливості виконання об'єктами контролю контрольних функцій, механізми реалізації завдань фінансового контролю в Україні дозволяють удосконалити систему фінансового контролю, який є невід'ємливий частиною державного устрою, одна із важливих функцій управління державою, обов'язковою умовою нормального функціонування фінансово-кредитної системи, фінансовими ресурсами.

Литература

1. Юридический энциклопедический словарь / Буянова М.О., Ганюшкина Е.Б., Ганюшкин Б.В. и др.; Отв. ред. М.Н. Марченко.—М.: Проспект, 2006.—816 с.
2. The Lima Declaration of Guidelines on Auditing Precepts. — INTOSAI.—1977.

УДК 336.14

С.І. Мацюра, аспірант,
Академія фінансового управління

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БЮДЖЕТУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Сьогодні особливої уваги потребують дослідження саме місцевих бюджетів як головної складової економічного розвитку регіональних територій. Цей напрямок в Україні досліджувався в контексті державних фінансів й автори просто обмежувались констатацією наявності інституту місцевого самоврядування і необхідності забезпечення йому достатньої власної фінансової бази. Іншим аспектом необхідності вивчення проблеми місцевих бюджетів є те, що до цього часу дослідження місцевих фінансів велись на макрорівні, і розглядалися як модель системи місцевих фінансів, доводилась необхідність фінансової автономії місцевих органів влади, передачі невласливих функцій державної влади самоврядуванню. Сьогодні необхідно сконцентрувати увагу на деталізації всіх норм бюджетної діяльності органів місцевого самоврядування і визначити шляхи більш якісного їх використання.

Потенційні можливості місцевих бюджетів, щодо впливу на процеси суспільного розвитку полягають в їх економічній природі, де сутність місцевих бюджетів бере свій початок з поняття фінансів і визначається функціями місцевої влади. В даний час поняття фінансів розглядається як економічна категорія, яка є економічною формою реальних, об'єктивних розподільчих відносин. Місцевим же бюджетам окрім якостей, що відрізняють категорію фінансів взагалі, властиві деякі специфічні риси. Досліджуючи проблеми перерозподілу місцевих бюджетів Кириленко О.П. вважає, що існує особлива форма розподільчих відносин, що пов'язана з виокремленням частини вартості суспільного продукту в фондах грошових засобів і витрачається на задоволення різнобічних соціально-культурних та комунально-побутових потреб членів суспільства, тобто на розширене відтворення. Місцеві бюджети передбачені для перерозподілу вартості між територіями, галузями народного господарства, секторами економіки, при цьому пропорції і форми бюджетного розподілу визначаються потребами виробництва і завданнями, що стоять перед суспільством на кожному історичному етапі розвитку [1, с. 112].

Реалізація об'єктивних передумов використання місцевих бюджетів залежить від конкретних організаційно-правових форм, в яких проходить функціонування бюджетних відносин. Завдяки організаційним формам стає можливе використання місцевих бюджетів в якості активного інструменту управління територіальною економікою. Правильне розуміння співвідношення між об'єктивною і суб'єктивною сторонами функціонування місцевих бюджетів дозволяє найбільш ефективно використовувати їх в цілях комплексного соціально-економічного розвитку територій. В найбільш загальному вигляді дане співвідношення можна представити за допомогою діалектичної взаємодії. Дана взаємодія включає в себе як вплив різних компонентів змісту на форму, так і активний вплив на зміст місцевих бюджетів в рамках об'єктивно існуючої субординації.

Розвиток місцевих бюджетів необхідно розглядати як результат взаємовідносин діалектичних

протилежностей та подолання протиріч між ними шляхом зміни старої форми та виникнення нової форми, адекватної змісту місцевих бюджетів на сучасному етапі.

Структура системи місцевих бюджетів характеризується бюджетним устроєм країни. Бюджетний устрій визначає організаційні принципи її побудови та взаємозв'язок об'єднаних нею бюджетів. Необхідно зазначити, що структура будь-якої системи (в тому числі і бюджетної) в загальному вигляді являє собою логічні взаємовідносини рівнів управління, які побудовані таким чином, щоб їх форма і структура дозволяла найбільш ефективно досягати поставлених завдань [2, с.85]. Бюджет самоврядування повинен бути головним фінансовим документом певної територіальної громади, до якого максимально можливо будуть включатися всі кошти і видатки, що здійснюються на рівні самоврядування. Тільки через включення в бюджет, що приймається безпосередньо населенням або вибраним органом представників територіальної громади, можна забезпечити найбільшу ефективність, прозорість, достовірність, контрольованість формування і розподілу фінансових ресурсів на мікрорівні управління, який є однією з найважливіших складових сучасних демократичних держав – місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування ґрунтується на таких положеннях: місцеве самоврядування регулюється законом; обов'язковим для місцевого самоврядування є наявність виборних органів; місцеве самоврядування повинно мати власні повноваження, виконання яких здійснюється ним самостійно; для реалізації своїх повноважень і завдань місцеве самоврядування повинно бути забезпечене достатніми фінансовими ресурсами. В.І. Кравченко визначив, що сьогодні закладено лише основи теорії місцевих фінансів, які повинні стати базою для подальших досліджень шляхів становлення та розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні. Це в першу чергу стосується оптимального формування і вибору розмірів територіальних громад, вибору моделей організації міжбюджетних відносин, механізмів функціонування самостійних місцевих бюджетів, розвитку системи місцевого оподаткування, комунального кредиту, комунальних платежів, структури і переліку мінімальних соціальних стандартів [3, с.105].

Отже, сьогодні вимагає постановки завдання українських науковців : максимально використати методологічні основи розвитку системи фінансів; проаналізувати, запозичити і адаптувати до українських умов передові здобутки провідних зарубіжних фахівців в сфері бюджетної діяльності органів місцевого самоврядування.

Перетворення місцевих бюджетів є важливим стимулом розвитку територіальної економіки, що потребує на основі критичного аналізу правових основ і принципів діючого механізму їх формування і розробки нових концептуальних підходів. Все це сприяє ефективній побудові місцевих бюджетів і підвищенню ефективності їх впливу на соціально-економічний розвиток території. Як показує українська і світова практика, реорганізація бюджетного устрою не обмежується вдосконаленням взаємовідносин між рівнями бюджетної системи, так як цього недостатньо для реальної децентралізації прийняття рішень в питаннях складання і виконання самостійних місцевих бюджетів. В цьому напрямку головним є розмежування фінансових потоків між державою і самоврядуванням, яке має ґрунтуватися на розподілі повноважень, функцій та відповідальності до принципів субсидіарності.

Питання формування місцевих бюджетів з огляду на наявність власних доходних джерел є сьогодні не достатньо вивченим. Сьогодні потребує пошуки на створення концепції перерозподілу місцевих податків і зборів до бюджетів місцевих органів влади. Концепція повинна передбачати пряме надходження коштів від платників до фінансових підрозділів органів місцевого самоврядування, в даній ситуації доцільним є швидкий перерозподіл фінансових ресурсів регіону і міста, планування і прогнозування поступової зміни нашого українського законодавства. Зазначені вище проблеми потребують наукового дослідження з позицій державного управління і місцевого самоврядування, тому використовуючи передові розробки в галузях філософії, економіки, права, політології та інших наук необхідно розробити систему управління перерозподілу фінансових ресурсів, що забезпечить органи місцевого самоврядування і державної влади максимальними повноваженнями й правами які задовольнятимуть економічні, соціальні, культурні та інші потреби населення.

Література

1. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000. –384 с.
2. Романів М.В. Фінансове забезпечення сталого розвитку регіону // Фінанси України. – 2003. – №1. – С. 60–62.
3. Кравченко В.І. Фінанси місцевих органів влади України: Основи теорії та практики. – К.: НДФІ, 1997. – 276 с.